

KUUSAMO

Kohteen nimi: **Pitkäsaari**

MJ-rekisteritunnus:

Määrittely: Maakuoppia (maarakenteet / kuopat), 2 kpl

Peruskartta: 4611 11 Virranniemi

keskikoordinaatit:
ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatit N 7350174, E 585973
Koordinaatit (YKJ): p = 7353248, i = 3586180, z = n. 246

Tila: 305-401-90-35

Kohde sijaitsee Kuusamon kirkosta noin 36 km pohjoisluoteeseen Ala-Kitkan länsirannalla sijaitsevasta Ristirannan kyläkunnasta länteen olevalla saarella Airisniemen ranta-asetmakaavan alueella. Kohde löytyi kaava-alueen arkeologisen tarkastuksen yhteydessä. Kohde sijaitsee Pitkäsaaren itäosassa, saaren jo loivasti itään laskevan lakiharjanteen eteläreunalla jyrkän rinteeseen partaalla. Kohde on Kitkan vuosina 1840–42 ja 1866–1872 tehtyjä järvenlaskuja edeltäneen rannan yläpuolella noin 4-5 metriä nykyisestä järvenpinnasta.

Paikalla todettiin kaksi maakuoppaa. Näistä läntisempi, jokseenkin pohjois-eteläsuuntainen kuoppa 1 on alaltaan noin 2 x 1 metriä ja syvyydeltään noin 50 cm. Muutama metri tämän itäpuolella olevan kuopan 2 ala on noin 1,5 x 3 metriä ja syvyys 50 cm. Kuopan ympärillä on heikkoa vallia, jonka leveys on metrin luokkaa. Kuopan pohjalla oli noin 20 cm paksu turve, vallin päältä tavattiin turpeen alta selvä huuhtoutumiskerros.

Kuoppien maannos viittaa siihen, että kuopat ovat huomattavasti 1800-luvulla tehtyjä järvenlaskuja vanhempia. Kohteen luonnetta ei pystytä tarkemmin määrittelemään, mutta mainittakoon, että muodoltaan ja sijainniltaan samanlaisia kuoppia tunnetaan useista kohteista. Näistä muutamiiin liittyy tarinoita lappalaisten asumisesta paikalla, joskaan ei nyt kyseessä olevaan.

Kuoppien välistä mitattiin tarkka koordinaatti saarella työskennelleen KimmoKaavan kartoittajan toimesta, joten niiden sijainti on paitsi tarkka myös tiedossa kaavoittajalla. Kuopat tulee ottaa kaavassa huomioon tarpeellisella suoja-alueella.

Airisniemen kaavaluonnoksessa (karttaosa 1/2, 29.4.2013) kohde näyttää asettuvan loma-asuntojen korttelialueelle (RA-25) rakennuspaikkojen 1 ja 2 rajan tuntumaan, ilmeisesti enemmän viimeksi mainitun puolelle.

Kohde tarkastettu 28.8.2013 Airisniemen kaava-alueen arkeologisen tarkastuksen yhteydessä.

Kuvat: PPM DG VH 8:2013:08:01
Kartta: Maastokarttaote, ei mittakaavassa

Oulussa 17.10.2013

Mika Sarkkinen M.S.

Mika Sarkkinen
arkeologi
Pohjois-Pohjanmaan museo

KUUSAMO Pitkäsaari

Määrittely:

keskikoordinaatit:

ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatit

Koordinaatit (YKJ):

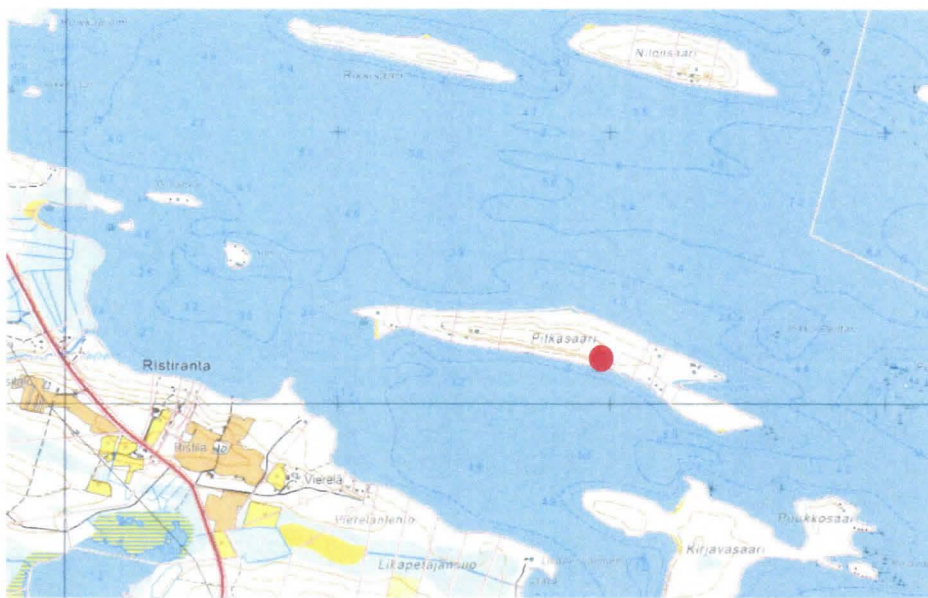
Maakuoppia (maarakenteet / kuopat)

N 7350174, E 585973

p = 7353248, i = 3586180, z = n. 246

Peruskartta:

4611 11 Virranniemi

Karttapohja © Maanmittauslaitos

Kuusamo Pitkäsaaren itäisempi maakuoppa idästä
Kuva: M. Sarkkinen (PPM DG VH 8:2013:06:01)